

EEN OPENHARTIG GESPREK MET...

SAMIYE

‘In 30 seconden raakten mijn ouders alles kwijt’

Tijdens de aardbeving in Turkije in februari dit jaar raakte de moeder van Samiye bedolven onder het puin. Na vier dagen machteloos toekijken in Nederland besloot ze haar moeder op te halen. Vlakbij het getroffen gebied maakte Samiye de tweede zware beving mee. “Ik dacht dat ik doodging.”

Op zes februari 2023 zag Samiye al vroeg in de ochtend op haar telefoon het nieuwsbericht over de aardbeving in Turkije. Ze las dat in Iskenderun een beving had plaatsgevonden vlakbij haar geboortestad Antakya. Ze schrok, nog niet wetende hoe groot de ellende werkelijk was. De echte paniek kwam pas twee uur later toen haar broer belde. “Niet schrikken”, zei hij tegen haar. “Er is een zware aardbeving geweest in Antakya en onze moeder ligt onder het puin.” “Op dat moment stopte alles in mijn hoofd. Gelijk daarna begon ik me enorme zorgen te maken en voelde me machteloos. Ik was duizenden kilometers van haar vandaan. Niemand in het gebied was nog te bereiken, de stroom was uitgevallen. Ik had geen idee hoe groot de schade was en hoe het met mijn moeder ging. Het was zo chaotisch, vreselijk.” De aardbeving vond plaats om 4 uur ’s nachts, mensen werden overvallen in hun slaap. Zo ook de zesentachtigjarige moeder van Samiye. Het familiehuis van drie verdiepingen stortte in. Een steunbalk bleef bol over haar heen staan, ze lag klem tussen balk en bed. Het bleek haar redding. Via een buurman ontving Samiye af en toe appberichtjes over de situatie ter plekke. Pas om twee uur ’s middags kreeg ze het bericht dat haar moeder na negen uur

onder het puin vandaan was gehaald en de ramp had overleefd. “Ze heeft enorm geluk gehad.” Samiye laat een foto zien van de plek waar haar moeder in het ingestorte huis op bed lag.

EEN GROTE RAVAGE

Familie en burens hielpen mee haar moeder uit te graven. Ze had verwondingen aan haar buik en botbreuken in haar benen. Drie dagen lang heeft ze in een auto gezeten terwijl het regende en sneeuwde. Er waren geen ambulances om haar op te halen en het dichtstbijzijnde ziekenhuis was ingestort. Hulpverlening kwam pas na drie dagen op gang. “Het getroffen gebied is twee keer zo groot als Nederland. Familie wilde wel met haar naar een dokter, maar ze konden nergens heen. Auto’s waren kapot of hadden geen brandstof en wegen waren afgesloten door ingestorte huizen.” Ze wijst op een foto van de verwoeste stad. “Daarnaast waren veel mensen in shock. Ze begrepen amper wat er was gebeurd en zochten naar vermisten in de puinhopen. Na vier dagen wachten op hulp wisten kennissen met mijn moeder de stad te ontvluchten. In Tarsus is ze opgevangen.”

Vanuit Nederland volgde Samiye de ontwikkelingen in Turkije op de voet. Na vier dagen machteloos toekijken besloot ze samen met haar broer hun moeder op

te halen. Het weerzien was zeer emotioneel. Ook nu kan ze haar tranen niet bedwingen. “Mijn moeder leek in één week tien jaar ouder geworden. Ze was bont en blauw. Ik zag pijn en verdriet in haar gezicht. Ze was enorm blij dat ze ons zag. Het was zo’n ontroerend moment, dat vergeet ik nooit meer.” Twee dagen daarna is Samiye met haar broer naar Antakya gereden. De stad was één grote ravage. De meeste huizen waren ingestort, andere stonden op omvallen. “Het leek wel oorlog, alles was verwoest. Ik herkende mijn stad niet meer; het was bizar. Er hing overal een lijkenlucht, er werd geplunderd, mensen sliepen op straat en dieren zwierven rond op zoek naar water en eten. Ik wilde helpen, maar kon niets doen. Ik zag hulpverleners keuzes maken wie wel of niet te redden. Ze stopten even bij een ingestort huis en als ze geen geluid hoorden liepen ze door. Degene die in hun ogen niet te redden was lieten ze achter. Het was verschrikkelijk.”

NOOIT MEER ALS VROEGER

Haar oude buurt was zo goed als verdwenen en haar familiehuis volledig ingestort. Samiye heeft meerdere vrienden en kennissen door de aardbeving verloren. “Drie vriendinnen hebben het niet gered, ook de dochter van een van hen, mijn kapper, de bakker, de buurvrouw met haar zoon en de ouders van mijn schoonzus zijn overleden. We zijn heel veel bekenden kwijtgeraakt. Misschien worden het er nog meer, niet iedereen is al teruggevonden onder het puin.” Vorig jaar keerde haar moeder definitief terug naar Turkije. Ze had ruim veertig jaar in Nederland gewoond en wilde in Antakya van haar oude dag gaan genieten. Het familiehuis hadden ze in de loop der jaren geheel opgeknapt. Tijdens de aardbeving raakten haar ouders in dertig seconden alles kwijt. “Ook mijn vader was in Antakya op het moment van de aardbeving, maar kon op tijd vluchten. Ze hebben nu niets

‘Ons familiehuis is volledig ingestort’

meer. Het is afschuwelijk en niet te bevatten. Het lijkt zo onwerkelijk, ons huis, onze jeugd, onze geschiedenis, al het vertrouwde is weg. Het zal nooit meer hetzelfde zijn als vroeger. Mijn moeder zegt nu al: 'Ik ga niet meer terug.'"

Volgens Samiye was Antakya een bijzondere stad. Authentiek en nog niet ontdekt door het toerisme. Diverse religies bestonden zonder problemen naast elkaar: "Moslims, christenen en joden leefden samen in harmonie. Ze waren broeders in vrede en liefde. Al die verschillende gebedshuizen in één stad, dat was uniek." Antakya is ook de stad van de mozaïeken. Samiye legt twee Turkse dakpannen op tafel met daarop een mozaïek van het panorama van de stad. "We hebben deze toevallig vorig jaar meegenomen uit Turkije. Daar ben ik nu zo blij mee. Het is het enige wat ik nog heb van de stad. Tachtig procent van Antakya is weg." Ze laat ook twee houten koekjesvormen zien. "Hier maken ze combé mee, een lokaal koekje. Als je de stad inreed rook je in elke straat de geur van anijs, een belangrijk ingrediënt."

REISDOCUMENTEN REGELEN

Na de hereniging met haar moeder in Tarsus begon het regelwerk ter plekke. Er moesten nieuwe reisdocumenten voor haar gemaakt worden, haar paspoort lag onder het puin. Gelukkig had Samiye een kopie. In afwachting van de papieren bezochten ze kennissen in Mersin. Ook zij waren gevlucht uit Antakya. Het appartement bevond zich op de zestiende verdieping. Daar maakte Samiye samen met haar moeder de tweede zware aardbeving mee. "Om een uur of acht begon de lamp boven de eettafel te bewegen. 'Dat zijn naschokken', zeiden ze tegen ons. 'Dat gaat zo over.' Op een gegeven moment voelden we de vloer onder ons deinen op zestien hoog, vreselijk. Ik voelde me zo bang en onmachtig. Het was vooral erg voor mijn moeder; ze maakte nu voor de tweede keer een aardbeving mee. Vervolgens schommelde het gebouw heen en weer. Ik ging op de grond zitten en omarmde mijn moeder."

‘In Antakya leefden moslims, christenen en joden als broeders samen’

Iedereen begon te gillen. Mijn hele leven kwam voorbij, mijn kinderen, de kleinkinderen, mijn partner. Ik ga dit niet overleven, dacht ik. Het was pure doodsangst. De stroom viel uit en de hele stad werd donker, buiten hoorden we sirenes. Opeens raakte iedereen in paniek. Ik heb mijn moeder bij de arm gepakt en zei: 'We moeten nu naar beneden.' In het trappenhuis werd er aan alle kanten geduwd. Ik heb mijn moeder ondanks haar verwondingen nog nooit zo hard zien rennen. Binnen vijf minuten stonden we buiten."

GENIETEN VAN HET LEVEN

Pas in Nederland besepte ze dat niet alleen haar moeder, maar ook zichzelf getraumatiseerd is. In Turkije was ze vooral bezig met het welzijn van anderen. "Ik cijferde mezelf weg, terwijl ik ook slachtoffer ben. Toen ik thuiskwam werd ik zeer emotioneel. Het verdriet is groot, de verwerking en acceptatie gaan langzaam. Gelukkig kan ik erover praten, ik heb mijn werk en andere afleidingen. Mijn moeder kan er nog steeds bijna niet over spreken, de pijn zit diep in haar hart. Slapen gaat moeilijk, in het begin schrok ze telkens wakker in de nacht. Als er iets bewoog dacht ze dat het een aardbeving was. Ik moest haar geruststellen en vertellen dat ze veilig is. Haar traumaverwerking gaat traag."

Ze is die negen uur onder het puin helemaal kwijt. Ze weet niet meer wat er gebeurd is." Haar moeder woont nu in bij het gezin van Samiye. Ze is iedere dag dankbaar dat ze een dak boven zich heeft en dat ze de kinderen en kleinkinderen regelmatig ziet. "Gelukkig hebben we haar nog bij ons, dat is fantastisch. Haar wonden zijn genezen, maar ze is wel veranderd. Ze wil nu alleen nog genieten van het leven, van de momenten samen met haar familie. Haar wens is in Nederland begraven te worden en niet meer in Turkije. Ook ik sta anders in het leven. Het klinkt misschien sentimenteel, maar ik wil mijn dierbaren het gevoel geven dat ze geliefd zijn. Samen tijd doorbrengen en genieten van wat er wel is en daar tevreden mee zijn. De dood kent geen tijd, het leven kent geen herhaling. Voordat je het weet, is het voorbij." ★

De vader van Samiye (53) is in de jaren zestig als gastarbeider naar Nederland gekomen. Het gezin met negen kinderen werd in 1979 in Haarlem herenigd. De oudste zoon bleef in Turkije. Samiye was destijds negen jaar oud. Haar vader werkte bij de NS als monteur. Inmiddels heeft ze zelf twee volwassen kinderen en twee kleinkinderen. Al vijftig jaar werkt ze als kapster in Haarlem en omgeving.